

Suvestinė redakcija nuo 2013-09-21 iki 2015-06-25

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2005, Nr. [145-5303](#), i. k. 105301MISAK00D1-578

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO

**Į S A K Y M A S
DĖL ANGLIAVANDENILIŲ IŠTEKLIŲ PAIEŠKOS, ŽVALGYBOS IR NAUDOJIMO
(GAVYBOS) LIETUVOS RESPUBLIKOJE TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2005 m. lapkričio 30 d. Nr. D1-578
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo (Žin., 1995, Nr. [63-1582](#); 2001, Nr. [35-1164](#); 2013, Nr. [64-3176](#)) 19 straipsnio 3 dalimi,

Preambulės pakeitimai:

Nr. [D1-684](#), 2013-09-13, Žin., 2013, Nr. 99-4904 (2013-09-20), i. k. 113301MISAK00D1-684

T v i r t i n u Angliavandenilių išteklių paieškos, žvalgybos ir naudojimo (gavybos) Lietuvos Respublikoje taisykles (pridedama).

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro

2005 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. D1-578

(Lietuvos Respublikos aplinkos ministro

2013 m. rugsėjo 13 d. įsakymo Nr. D1-684

redakcija)

**ANGLIAVANDENILIŲ IŠTEKLIŲ PAIEŠKOS, ŽVALGYBOS IR NAUDOJIMO
(GAVYBOS) LIETUVOS RESPUBLIKOJE TAISYKLĖS****I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Angliavandenilių išteklių paieškos, žvalgybos ir naudojimo (gavybos) Lietuvos Respublikoje taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja angliavandenilių (tradicinių ir išsklaidytųjų) išteklių paiešką, žvalgybą ir naudojimą (gavybą) Lietuvos Respublikos sausumoje, vidaus vandenyse, kontinentiniame šelfe ir ekonominėje zonoje Baltijos jūroje. Angliavandenilių išteklių paieškos, žvalgybos ir naudojimo (gavybos) ypatumai kontinentiniame šelfe ir ekonominėje zonoje Baltijos jūroje gali būti papildomai reglamentuojami aplinkos ministro įsakymu.

2. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

angliavandenilių išteklių paieška (toliau – paieška) – angliavandenilių išteklių geologinio tyrimo etapas, kuriuo vykdomi nuotoliniai ir (ar) tiesioginiai geologinio tyrimo darbai galimuose angliavandenilių plotuose siekiant rasti angliavandenilių kaupvietes ir jose esančias tradicinių angliavandenilių sankaupas ir (ar) nustatyti išsklaidytųjų angliavandenilių turinčio uolienų sluoksnio (-ių) uolienų savybes, aptikti ir apskaičiuoti prognozinis angliavandenilių išteklius arba įrodyti, kad jų nėra;

angliavandenilių išteklių žvalgyba (toliau – žvalgyba) – angliavandenilių išteklių geologinio tyrimo etapas, kuriuo vykdomi tradicinių angliavandenilių sankaupos (-ų) arba išsklaidytųjų angliavandenilių turinčio uolienų sluoksnio (-ių), galinčio (-ių) sudaryti telkinį ar jo dalį, tiesioginiai ir nuotoliniai geologinio tyrimo darbai siekiant preliminariai ar tiksliai nustatyti angliavandenilių telkinio tipą, formą, ribas, dydį, sandarą, angliavandenilių išteklių kiekį ir kokybę, gavybos sąlygas bei technologiją, apskaičiuoti išžvalgytus geologinius ir išgaunamuosius angliavandenilių išteklius. Pagal geologinio tyrimo darbų detalumą yra skiriami angliavandenilių išteklių parengtinės žvalgybos ir angliavandenilių išteklių detaliosios žvalgybos etapai;

bandomoji angliavandenilių išteklių gavyba (toliau – bandomoji gavyba) – angliavandenilių išteklių detaliosios žvalgybos etapu vykdomas geologinis tyrimas, kurį atliekant į gręžinį nuleidus eksploatacinę koloną išgaunami angliavandeniliai ir kuris skirtas angliavandenilių telkinio ar jo dalies būsenai ir išteklių gavybos sąlygoms nustatyti, telkinio parametrams įvertinti bei angliavandenilių išteklių apskaičiavimo parametrų, nustatytų kitais metodais, patikimumui patikrinti arba patikslinti;

angliavandenilių išteklių geologinio tyrimo darbų projektas (toliau – darbų projektas) – juridinių ir (ar) fizinių asmenų, tai pat šių asmenų grupių, veikiančių pagal jungtinės veiklos sutartį ir turinčių teisę vykdyti žemės gelmių geologinį (-ius) tyrimą (-us), parengtas ir ūkio subjekto (geologinio tyrimo (-ų) užsakovo) patvirtintas dokumentas, kuriame aprašomi angliavandenilių išteklių paieškos plote, kaupvietėje, sankaupoje, telkinyje arba jų dalyse numatomi atlikti šių išteklių geologinio tyrimo darbai;

angliavandenilių išteklių naudojimo projektas (toliau – naudojimo projektas) – juridinių ir (ar) fizinių asmenų, šių asmenų grupių, veikiančių pagal jungtinės veiklos sutartį ir turinčių teisę vykdyti žemės gelmių geologinį (-ius) tyrimą (-us), tai yra atlikti naudingųjų iškasenų, įskaitant angliavandenilius, paiešką ir žvalgybą, pagal aplinkos ministro nustatytus reikalavimus parengtas ir Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo 14 straipsnio nustatyta tvarka suderintas ir patvirtintas dokumentas, kuriame yra numatyti racionalaus ir taupaus angliavandenilių naudojimo ir (ar) gavybos būdas (-ai) ir priemonės, gręžinių likvidavimo, dėl angliavandenilių išteklių naudojimo

pažeistos žemės rekultivavimo ir būtini kitų aplinkos elementų atkūrimo be reikšmingo poveikio aplinkai, žmonių sveikatai ir saugumui būdai ir priemonės, telkinyje likusių angliavandenilių ir (ar) kitų žemės gelmių išteklių apsaugos nuo išsekimo ir kokybės blogėjimo, kai laikinai ar visiškai nutraukiamas jų naudojimas, priemonės, angliavandenilių išteklių naudojimo plote ar telkinyje esančių požeminio vandens telkinių apsaugos nuo galimų neigiamų angliavandenilių naudojimo ir (ar) gavybos padarinių priemonės, taip pat išgaunant angliavandenilius ir (ar) naudojant jų išteklius susidarantių kasybos pramonės atliekų ir kitų atliekų, gamtinės kilmės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo būdai ir priemonės.

3. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatyme (Žin., 1995, Nr. [63-1582](#); 2001, Nr. [35-1164](#)) ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

II. PAIEŠKA IR ŽVALGYBA

4. Paiešką ir (ar) žvalgybą gali vykdyti asmuo, turintis teisę užsiimti žemės gelmių geologiniais tyrimais – atlikti naudingųjų iškasenų (angliavandenilių) paiešką ir žvalgybą, gavęs leidimą atlikti konkretų (konkrečius) tyrimą (tyrimus) arba sudaręs sutartį šiems tyrimams atlikti su leidimą atlikti tiesioginius ir nuotolinius žemės gelmių tyrimus turinčiais juridiniais ir fiziniais asmenimis ir šių asmenų grupėmis, veikiančiomis pagal jungtinės veiklos sutartis.

5. Angliavandenilių išteklių geologinis tyrimas atliekamas etapais: paieška, parengtinė žvalgyba, detalioji žvalgyba.

Tradicinių angliavandenilių telkiniai ar sankaupos, kurių ištekliai yra labai maži (iki 100 tūkst. tonų geologinių išteklių) ir yra rizika, kad materialinės sąnaudos juos išgauti neatsipirks, gali būti tiriami sujungiant žvalgybos tyrimo etapus.

6. Paieška ar žvalgyba vykdoma pagal darbų projektą, kuriame aprašoma geologinio tyrimo etapo metu numatomų vykdyti darbų metodika, apimtys, eiliškumas, terminai ir kitos sąlygos.

7. Angliavandenilių išteklių bandomoji gavyba gali būti vykdoma tik detaliosios žvalgybos etapo metu darbų projekte numatytais atvejais, kiekiais ir būdais. Bandomosios gavybos trukmė žvalgybos gręžinyje nuleidus į jį eksploatacinę koloną negali būti ilgesnė kaip 6 mėnesiai.

8. Išsklaidytųjų angliavandenilių telkinyje hidraulinis uolienų ardymas horizontalioje (-iose) gręžinio atkarpoje (-ose) ar atšakoje (-ose) galimas tik detaliosios žvalgybos metu.

9. Kai leidime naudoti angliavandenilių išteklius yra numatyta paieška ir (ar) žvalgyba, paieška ir (ar) žvalgyba atliekama leidime naudoti angliavandenilių išteklius nurodytame plote ir angliavandenilių išteklių naudojimo sutartyje nurodytu laikotarpiu, kuris negali būti ilgesnis kaip 10 metų nuo naudojimo sutarties pasirašymo dienos. Šis laikotarpis nustatomas atsižvelgiant į leidime nurodyto ploto dydį, geologines ir ekonomines sąlygas.

Paieškos ir (ar) žvalgybos laikotarpiu turi būti įvykdyti visi leidimo turėtojo angliavandenilių išteklių naudojimo sutartyje prisiimti paieškos ir (ar) žvalgybos įsipareigojimai.

10. Angliavandenilių išteklių paieška ir (ar) parengtinė žvalgyba laikoma baigta, kai Lietuvos geologijos tarnybai prie Aplinkos ministerijos (toliau – Lietuvos geologijos tarnyba) jos nustatyta tvarka pateikiami atitinkamo tyrimo etapo tyrimo darbų geologiniai dokumentai (ataskaita (-os)).

11. Angliavandenilių detalioji žvalgyba laikoma baigta, kai Lietuvos geologijos tarnybai jos nustatyta tvarka pateikiami angliavandenilių išteklių telkinio šio etapo tyrimo darbų geologiniai dokumentai (detaliosios žvalgybos ataskaita) ir Lietuvos geologijos tarnyba jos nustatyta tvarka aprobuoja angliavandenilių telkinio išteklius.

III. ANGLIAVANDENILIŲ IŠTEKLIŲ TYRIMO (PAIEŠKOS IR (AR) ŽVALGYBOS) IR EKSPLOATACINIŲ GRĘŽINIŲ IR ŠIŲ GRĘŽINIŲ ATŠAKŲ GRĘŽIMO (IRENGIMO) IR NAUDOJIMO BENDRIEJI REIKALAVIMAI

12. Angliavandenilių išteklių tyrimo (paieškos ir (ar) žvalgybos) ir eksploatacinius gręžinius ir jų atšakas gali projektuoti ir gręžti (irengti) juridiniai ar fiziniai asmenys bei šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartis, turinčios teisę užsiimti atitinkamu (-ais) žemės gelmių

geologiniu (-iais) tyrimu (-ais) – atlikti angliavandenilių išteklių paiešką ir žvalgybą, angliavandenilių išteklių tyrimo ir eksploatacinių gręžinių mechaninį gręžimą, gavę leidimą atlikti konkretų (konkrečius) tyrimą (tyrimus) arba sudarę sutartį šiems tyrimams atlikti su leidimą atlikti tiesioginius ir nuotolinius žemės gelmių tyrimus turinčiais juridiniais ir fiziniais asmenimis ir šių asmenų grupėmis, veikiančiomis pagal jungtinės veiklos sutartis.

13. Gręžti (įrengti) angliavandenilių išteklių tyrimo (paieškos ir (ar) žvalgybos) ir eksploatacinius gręžinius ir šių gręžinių atšakas galima tik užregistravus angliavandenilių išteklių tyrimą Žemės gelmių registre ir gavus išankstinį gręžinio numerį.

14. Angliavandenilių išteklių eksploataciniai gręžiniai ir jų atšakos turi būti numatyti naudojimo projekte.

15. Angliavandenilių išteklių tyrimo (paieškos ir (ar) žvalgybos) ar eksploatacinių gręžinių bei jų atšakų gręžimo (įrengimo) būdas, technologijos ir konstrukcija turi būti parenkami atsižvelgiant į angliavandenilių rūšį, geologines sąlygas, gręžinio paskirtį ir gylį.

16. Angliavandenilių išteklių tyrimo (paieškos ir (ar) žvalgybos) ar eksploatacinių gręžinių bei šių gręžinių atšakų įrengimo technologiniai ir konstrukciniai sprendiniai turi atitikti visuomenės sveikatos ir radiacinės saugos reikalavimus, apsaugoti žemės gelmes ir kitus aplinkos komponentus nuo galimo užteršimo.

17. Išsklaidytųjų angliavandenilių išteklių tyrimo (paieškos ir (ar) žvalgybos) ar eksploatacinių gręžinių bei šių gręžinių atšakų įrengimo technologiniai ir konstrukciniai sprendiniai turi užtikrinti, kad medžiagos, naudojamos išsklaidytųjų angliavandenilių tyrimui ir (ar) naudojimui, nepatektų į požeminio ir (arba) paviršinio vandens telkinius, aplinką ir jų neužterštų.

18. Leidimo naudoti išsklaidytųjų angliavandenilių išteklių turėtojas privalo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis informuoti kompetentingas institucijas apie kiekvieną hidraulinio ardymo atvejį ir jo metu panaudotų medžiagų kiekį ir tikslią sudėtį procentais.

19. Jeigu angliavandenilių išteklių tyrimui ir (ar) naudojimui numatoma naudoti radioaktyviasias, toksiškas ar pavojingas žmonių sveikatai ar aplinkai medžiagas, leidimo tirti ir (ar) naudoti angliavandenilių išteklius turėtojas privalo kompetentingai institucijai pateikti išsamų naudojamų radioaktyviųjų, toksiškų ar pavojingų žmonių sveikatai ar aplinkai medžiagų sąrašą, jų sudėtį procentais, kiekį ir numatomus naudojimo būdus ir kompetentingoms institucijoms sudaryti sąlygas kontroliuoti šių medžiagų naudojimą Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka.

IV. ANGLIAVANDENILIŲ IŠTEKLIŲ TYRIMO (PAIEŠKOS IR (AR) ŽVALGYBOS) IR EKSPLOATACINIŲ GRĘŽINIŲ IR ŠIŲ GRĘŽINIŲ ATŠAKŲ PROJEKTAVIMAS IR PROJEKTŲ DERINIMAS

20. Angliavandenilių išteklių tyrimo (paieškos ir (ar) žvalgybos) ir (ar) eksploataciniai gręžiniai ar šių gręžinių atšakos privalo būti gręžiami ir įrengiami pagal gręžinio projektą.

21. Angliavandenilių išteklių tyrimo (paieškos ir (ar) žvalgybos) ir (ar) eksploatacinių gręžinių ar šių gręžinių atšakų projektą sudaro:

21.1. užsakovo patvirtinta techninė užduotis;

21.2. įvadas;

21.3. geologinė projekto dalis:

21.3.1. geografinė-administracinė padėtis;

21.3.2. trumpa angliavandenilių išteklių telkinio ar paieškos ploto geologinė sandara;

21.3.3. angliavandenilių išteklių telkinio ar paieškos ploto hidrogeologinės sąlygos;

21.4. geologinio tyrimo darbai gręžinyje;

21.5. techninė projekto dalis:

21.5.1. gręžimo aikštelės ir jos įrengimo aprašymas;

21.5.2. gręžimo darbų programa;

21.5.3. hidraulinio uolienų ardymo technologinio proceso aprašymas, informacija apie projektuojamą hidraulinio uolienų ardymo eigą, parametrus, įspaudžiamo mišinio kiekį, sudėtines mišinio dalis, jų fizines ir chemines savybes, pavojingumą aplinkai pagal teisės aktų reikalavimus;

21.5.4. naudojamų radioaktyviųjų, toksiškų ar pavojingų žmonių sveikatai ar aplinkai medžiagų sąrašas, kuriame nurodomas jų kiekis, sudėtis procentais ir numatomas naudojimo būdas;

21.5.5. kitų planuojamų angliavandenilių tekėjimo į gręžinį skatinimo metodų ir (ar) būdų ir priemonių aprašymas ir informacija pagal teisės aktų reikalavimus;

21.6. aprašymas priemonių, apsaugančių nuo angliavandenilių išsiveržimo;

21.7. darbų sauga;

21.8. visuomenės sveikatos ir radiacinė sauga;

21.9. aplinkos apsaugos priemonės;

21.10. duomenys apie gręžimo metu susidarančias atliekas, jų tvarkymo būdus ir priemones;

21.11. aprašymas priemonių, užtikrinančių, kad išsklaidytųjų angliavandenilių tyrimui ir (arba) naudojimui (gavybai) naudojamos medžiagos nepateks į požeminio ir (ar) paviršinio vandens telkinius, aplinką ir jų neužterš;

21.12. kasybos pramonės atliekų ir kitų atliekų, taip pat gamtinės kilmės radioaktyviųjų atliekų, susidariusių išsklaidytųjų angliavandenilių tyrimo ir (ar) naudojimo (gavybos) metu, sutvarkymo aprašymas;

21.13. tekstiniai priedai:

21.13.1. pažymėjimo užsiimti atitinkamu (-ais) žemės gelmių geologiniu tyrimu (-ais) kopija;

21.13.2. planuojant gręžti (įrengti) tradicinių angliavandenilių išteklių tyrimo (paieškos ir (ar) žvalgybos) gręžinį ar šio gręžinio atšaką, atsakingos institucijos išduotas galiojantis teigiamas sprendimas dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių arba galiojanti atrankos išvada, kad neprivaloma atlikti poveikio aplinkai vertinimo;

21.13.3. planuojant gręžti (įrengti) išsklaidytųjų angliavandenilių išteklių tyrimo (paieškos ir (ar) žvalgybos) gręžinį ar šio gręžinio atšaką ir eksploatacinį gręžinį ar šio gręžinio atšaką:

21.13.3.1. atsakingos institucijos išduotas galiojantis teigiamas sprendimas dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių, kai taikomas hidraulinis ardymas;

21.13.3.2. atsakingos institucijos išduotas galiojantis teigiamas sprendimas dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių arba galiojanti atrankos išvada, kad neprivaloma atlikti poveikio aplinkai vertinimo, kai netaikomas hidraulinis ardymas;

21.13.4. žemės sklypo dokumentacija;

21.13.5. gręžinio aikštelės techninė dokumentacija;

21.13.6. gręžinio techninė dokumentacija.

22. Angliavandenilių išteklių tyrimo (paieškos ir (ar) žvalgybos) ir (ar) eksploatacinių gręžinių ar šių gręžinių atšakų projektas turi būti suderintas su Lietuvos geologijos tarnyba. Lietuvos geologijos tarnyba projektą turi išnagrinėti per 20 darbo dienų nuo jo gavimo. Lietuvos geologijos tarnyba išnagrinėjusi projektą per 3 darbo dienas, esant teigiamoms išvadoms, apie tai informuoja pareiškėją arba, esant neigiamoms išvadoms, pateikia jam motyvuotas išvadas dėl ko projektas nederinamas.

V. ANGLIAVANDENILIŲ IŠTEKLIŲ NAUDOJIMAS (GAVYBA)

23. Angliavandenilių išteklių naudojimą (gavybą) gali vykdyti fiziniai ir (ar) juridiniai asmenys bei šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartis, turintys leidimą naudoti angliavandenilių išteklius ir sudarę su Lietuvos geologijos tarnyba angliavandenilių išteklių naudojimo sutartį.

24. Kai leidime naudoti angliavandenilių išteklius yra numatyta paieška ir (ar) žvalgyba, leidimas suteikia teisę leidime nurodytame plote naudoti ir naujus ar papildomai ištirtus angliavandenilių išteklius pagal Žemės gelmių įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimus.

25. Angliavandenilių išteklių naudojimą (gavybą) galima vykdyti iš telkinių, kurių ištekliai detalai išžvalgyti ir aprobuoti Lietuvos geologijos tarnybos nustatyta tvarka, įvertinus naudojimo (gavybos) poveikį aplinkai ir pagal Lietuvos geologijos tarnybos patvirtintą Naudojimo projektą.

26. Naudojimo projekte nurodoma angliavandenilių išteklių naudojimo (gavybos) trukmė nustatoma atsižvelgiant į išgaunamųjų angliavandenilių išteklių kiekį, parenkant tinkamas gavybos

priemonės ir geriausią prieinamą gamybos būdą, kuris be reikšmingo poveikio aplinkai leistų išgauti įmanomai daugiau angliavandenilių telkinyje esančių angliavandenilių išteklių.

27. Angliavandenilių išteklių naudojimo (gavybos) metu būtina stebėti jų būklę, prognozuoti kiekio ir kokybės kaitą, tvarkyti išgaunamų ir liekančių telkinyje išteklių apskaitą, vykdyti žemės gelmių monitoringą, jeigu tai yra numatyta angliavandenilių išteklių naudojimo sutartyje, ir nustatyta tvarka teikti duomenis Žemės gelmių registrui.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

28. Išsklaidytųjų angliavandenilių tyrimą ir (arba) naudojimą atliekantys asmenys privalo užtikrinti, kad kasybos pramonės atliekos ir kitos atliekos, taip pat gamtinės kilmės radioaktyviosios atliekos, susidariusios išsklaidytųjų angliavandenilių tyrimo ir (arba) naudojimo metu, būtų sutvarkytos teisės aktuose nustatyta tvarka.

29. Angliavandenilių išteklių paieška, žvalgyba ir naudojimas (gavyba) turi būti vykdomi laikantis aplinkos apsaugos, darbų ir priešgaisrinės saugos, visuomenės sveikatos saugos, radiacinės saugos bei kitų reikalavimų, kurie nustatyti Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais.

30. Taisyklių reikalavimų laikymosi priežiūrą pagal kompetenciją vykdo Lietuvos geologijos tarnyba ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos.

31. Asmenys, pažeidę Taisyklių reikalavimus, traukiami atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

Priedo pakeitimai:

Nr. [D1-684](#), 2013-09-13, Žin., 2013, Nr. 99-4904 (2013-09-20), i. k. 113301MISAK00D1-684

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-684](#), 2013-09-13, Žin., 2013, Nr. 99-4904 (2013-09-20), i. k. 113301MISAK00D1-684

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. lapkričio 30 d. įsakymo Nr. D1-578 "Dėl Angliavandenilių išteklių paieškos, žvalgybos ir naudojimo (gavybos) Lietuvos Respublikoje taisyklių patvirtinimo" pakeitimo